

Координиран надзор на „Евродак“

Доклад за дейността за периода 2012-2013 г.

Брюксел, май 2014 г.

Секретариат на Координационната група по надзор на „Евродак“
Европейски надзорен орган за защита на данните
Rue Wiertz 60
B-1047 Брюксел
Имейл: eurodac@edps.europa.eu

Съдържание

1.	ВЪВЕДЕНИЕ	2
2.	ПРАВНА РАМКА: ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА РЕГЛАМЕНТА ЗА „ЕВРОДАК“	3
3.	ОРГАНИЗАЦИЯ НА КООРДИНИРАН НАДЗОР	4
3.1.	ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ.....	4
3.2.	ЗАСЕДАНИЯ ЗА КООРДИНИРАН НАДЗОР.....	4
4.	2012-2013: ОБСЪДЕНИ ПРОБЛЕМИ И ПОСТИЖЕНИЯ	6
4.1.	МЕТОДИКА ЗА ОДИТ НА СИГУРНОСТТА.....	6
4.2.	ДОКЛАД ОТНОСНО НЕЧЕТЛИВИТЕ ПРЪСТОВИ ОТПЕЧАТЪЦИ.....	7
5.	КАКВО ДА ОЧАКВАМЕ ПРЕЗ 2014 Г.	7

1. Въведение

„Евродак“ е информационна система, създадена за сравняване на дактилоскопични отпечатъци на лица, търсещи убежище, и незаконни имигранти. Тя улеснява прилагането на Регламента от Дъблин¹, който има за цел да определи държавата, компетентна за разглеждането на молбата за предоставяне на убежище.² „Евродак“ е създадена с Регламент (ЕО) № 2725/2000 на Съвета от 11 декември 2000 г.³, като е завършена с Регламент (ЕО) № 407/2002 на Съвета от 28 февруари 2002 г.⁴ Системата функционира от 15 януари 2003 г. и понастоящем се използва от 28-те държави-членки на ЕС, както и от Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария⁵.

Както е установено от Регламента за „Евродак“, надзорът на защитата на данните в системата „Евродак“ се извършва на национално ниво от националните надзорни органи (органи за защита на данните, наричани по-долу за краткост „ОЗД“), докато на централно ниво (ЕС) е компетентен Европейският надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД). Координацията между двете нива се осъществява от Координационната група по надзор на „Евродак“ (наричана по-долу за краткост „Групата“), в чийто състав влизат представители на ОЗД и ЕНОЗД. За периода 2012-2013 г. председател на Групата продължи да бъде г-н Питър Хъстингс (ЕНОЗД), а заместник-председател бе г-жа Елизабет Уолин (шведски ОЗД). Настоящият документ отчита дейностите на Групата за този период.

Необходимостта от цялостен надзор на защитата на данните в „Евродак“ е очевидна, като се има предвид категорията на лицата, засегнати от системата „Евродак“: лица, търсещи убежище, и (в по-малка степен) незаконни имигранти. Тази необходимост се засилва и от развитието на политики в областта на свободата, сигурността и правосъдието през последните години. Политиките за убежище трябва да бъдат по-добре координирани и като резултат да се постигне по-добро взаимодействие по отношение на защитата на правата и свободите на лицата, търсещи убежище.

Защитата на данните е ключов фактор и за успеха на функционирането на „Евродак“, а следователно и за правилното функциониране на системата от Дъблин. Елементи, като например сигурността на данните, качеството на данните и законосъобразността на справките с данните в „Евродак“, допринасят за гладката работа на системата.

---

¹ Регламент (ЕО) № 343/2003 от 18 февруари 2003 г. и Регламент (ЕО) № 1560/2003 на Комисията от 2 септември 2003 г., ОВ L 222, 05/09/2003 г., стр. 3-23. Тези два инструмента понякога биват наричани „Дъблин II“.

² Системата „Евродак“ дава възможност на държавите-членки да идентифицират лица, търсещи убежище, и лица, които са пресекли външна граница на Общността по нередовен начин. Чрез сравняване на пръстови отпечатъци държавите-членки могат да определят дали дадено лице, търсецо убежище, или чужд гражданин, който нередовно пребивава на територията на държава-членка, по-рано е подавал молба за убежище в друга държава-членка.

³ Регламент (ЕО) № 2725/2000 на Съвета от 11 декември 2000 г. относно създаването на „Евродак“ за сравняване на дактилоскопични отпечатъци с оглед ефективното прилагане на Дъблинската конвенция, наричан по-долу Регламент за „Евродак“, ОВ L 316, 15/12/2000 г., стр. 1-10.

⁴ Регламент (ЕО) № 407/2002 на Съвета от 28 февруари 2002 г. за определяне на някои условия за прилагането на Регламент (ЕО) № 2725/2000 относно създаването на системата „Евродак“ за сравняване на дактилоскопични отпечатъци с оглед ефективното прилагане на Дъблинската конвенция, ОВ L 62, 5/3/2002 г., стр. 1-5.

⁵ При създаването си системата „Евродак“ е използвана в 15-е държави-членки, формиращи ЕС по това време (с изключение на Дания), както и в Норвегия и Исландия. Оттогава насам системата се използва и от новите държави-членки след разширяването през 2004 г., от Дания (2006 г.), България и Румъния след разширяването през 2007 г., както и от Швейцария (2008 г.). Накрая е подписан протокол между Европейския съюз, Швейцария и Лихтенщайн, който позволява присъединяването на последните и използването на системата, който в сила от 1 април 2011 г.

Раздел 2 от настоящия доклад изяснява правната среда, включително предизвикателствата, свързани с развитието на правната рамка. В периода, обхванат от настоящия доклад, продължиха дискусиите за реформа на Регламента за „Евродак“, а през 2013 г. законодателите на ЕС приеха нов набор от правила. Новият регламент за „Евродак“ бе публикуван в Официалния вестник на 26 юни 2013 г.⁶ и ще влезе в сила от 20 юли 2015 г.

Раздел 3 обобщава разискванията по време на четирите заседания за координиран надзор, проведени през отчетния период.

Постиженията са разгледани в раздел 4: през последните две години, Групата продължава добрата си работа от предходния отчетен период, като извърши инспекция относно нечетливите пръстови отпечатьци и прие общ формат за националните проверки.

Раздел 5 представлява заключение на доклада чрез предоставяне на кратък общ преглед на предстоящите дейности в следващия отчетен период, които вече са планирани.

2. Правна рамка: Преразглеждане на регламента за „Евродак“

Новите правила извеждат на преден план няколко нови теми. Регламентът за „Евродак“ има набор от различни правила за защита на данните, които се прилагат или за целите на определянето на държавата-членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, или за целите на правоприлагането.

Най-важната промяна по отношение на последиците за защита на данните е **достъпът на правоприлагащите органи** (включително Европол) до данните в „Евродак“. Обект на интерес за Групата са разполагащите с достъп органи, реда и условията за достъп и начина на предаване на данни до трети държави. Има също така и въпроси, свързани с информацията на субекта на данни, проследяването на специални търсения или маркирането на данни, които трябва да бъдат разгледани в новата рамка. В светлината на новия регламент за „Евродак“, който предвижда, че ЕНОЗД следва да гарантира, че одита на дейностите на централното звено се извършва в съответствие с международните одиторски стандарти най-малко на всеки 3 години, националните ОЗД също биха могли да следват същия подход като използват общ формат, свързан със задължението за извършване на проверки на други големи информационни системи (като например ВИС).

Данните в „Евродак“ **не се предават** или предоставят на трета държава, международна организация или частно лице, установено в или извън Съюза. Тази забрана е приложима също и в случай че тези данни са допълнително обработени на национално ниво или между държавите-членки по смисъла на чл. 2, т. б) от Рамково решение 2008/977/ПВР. Лични данни, които произхождат от държава-членка и са обменени между държави-членки вследствие на положителен резултат, получен за целите на правоприлагането, не се предават на трети държави, ако съществува сериозен риск, че в резултат на подобно предаване субектът на данни може да бъде подложен на изтезание, нечовешко и унижително третиране или наказание, или друго нарушение на основните права.

---

⁶ Регламент (ЕС) № 603/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за създаване на система „Евродак“ за сравняване на дактилоскопични отпечатьци с оглед ефективното прилагане на Регламент (ЕС) № 604/2013 за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата-членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите-членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство и за искане на сравнения с данните на „Евродак“ от правоприлагащите органи на държавите-членки и Европол за целите на правоприлагането и за изменение на Регламент (ЕС) № 1077/2011 за създаване на Европейска агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в областта на свободата, сигурността и правосъдието (преработен текст), ОВ 29/6/2013, L 180/1.

Предоставянето на актуална информация за eu-Lisa и действията на Комисията ще продължи да бъде обсъждано в Групата. Новият регламент определя отношението и разделението на компетенциите между Комисията и eu-Lisa, като техните цели и мерки, които ще окажат влияние също и върху националните системи, трябва да бъдат обсъдени в Групата.

Новият регламент вероятно ще окаже въздействие и върху проследяването на **специални търсения**, тъй като предвижда задължително регистриране на всички искания за достъп. Ще бъде по-лесно да се сравняват числа (от една страна специални търсения, а от друга – искания за достъп) и на тази база да се предприемат съответните действия. Това ще спомогне за решаването на основния проблем, а именно извършването на проверка, дали броя искания за достъп на физически лица съвпада с броя действително извършени специални търсения.

Маркиране на данни: терминът „блокиране“ на данни бе заменен с „маркиране“ на данни, където става дума за признати лица, ползващи се от международна закрила. При първоначалния регламент данните на лицата, ползващи се с международна закрила, оставаха в системата „Евродак“, но бяха блокирани. Поради това системата „Евродак“ правеше записи, в случай че има положителни резултати, свързани с пръстовите отпечатащи на признати лица, ползващи се с международна закрила, но държавите-членки не получаваха информация за тези резултати. Новият регламент предвижда „маркирането“ на тези данни вместо тяхното блокиране с цел информиране на държавите-членки в случай на положителен резултат за субекта на маркирани данни. Целта на това е държавите-членки да бъдат информирани, ако съществуващо лице, ползващо се с международна закрила, се опита да подаде нова молба за убежище.

Информация за субекти на данни и за професионалисти. В новия регламент текстът на брошурата е подобрен, за да се гарантира, че тя е изготвена ясно и просто, на език, който може да бъде разбран от съответното лице, подаващо молбата.

Новият регламент потвърждава подходът към координиран надзор – следователно остава непроменен настоящият модел на координация между националните ОЗД и ЕНОЗД, всеки от тях действайки в рамките на своите правомощия.

3. Организация на координиран надзор

3.1. Основни принципи

Както и в предишни години, сътрудничеството се осъществява под формата на заседания за координиран надзор, провеждани периодично с всички ОЗД, които отговарят за надзора на „Евродак“ на национално ниво и ЕНОЗД, действащи заедно като Координационната група по надзор на „Евродак“ (КГН). Основната цел на тези заседания е да се обсъдят общи проблеми, свързани с надзора, и да се намерят общи решения или подходи, когато това е възможно. Според член 5 от Правилника на Групата тези заседания се провеждат най-малко веднъж годишно. На практика годишно се провеждат две заседания. Комисията също е поканена да присъства на части от заседанията, за да осведоми Групата относно новите развития във връзка с „Евродак“.

3.2. Заседания за координиран надзор

В периода 2012-2013 г. са проведени четири заседания за координиран надзор на следните дати:

- 24 май 2012 г.;
- 21 ноември 2012 г.;
- 12 април 2013 г.;
- 16 октомври 2013 г.

Заседанията се проведеха в Брюксел, обикновено, успоредно със заседанията на КГН на ВИС (вж. по-долу) в сградата на ЕНОЗД.

Обикновено, първата част на заседанието е посветена на представянето на някои технически или юридически аспекти на „Евродак“ от службите на Европейската комисия, участващи в управлението на системата. Това гарантира, че Групата винаги е в крак с последните развития, с оглед осигуряването на ефективен надзор. Втората част е посветена на обсъждане между ОЗД на въпросите, които трябва да бъдат проверени на национално ниво или на нови разработки, които представляват интерес за надзорните органи на „Евродак“.

Параграфите по-долу обобщават обсъжданите теми и действията, предприети на различните заседания. По-подробно описание на избраните действия следва в раздел 4 от настоящия доклад.

Заседание от 24 май 2012 г.

Групата направи преглед на най-новите законодателни развития по „Евродак“ и включи представители на ВКБООН (Върховния комисариат на ООН за бежанците) и Комисията в дискусии относно достъпа на правоприлагащите органи до системата. Въпросникът за осъществяването на координиран одит на сигурността, който бе близо до завършване, бе обсъден с цел предоставяне на обща рамка за методика за проверка на сигурността на данните на националните органи за защита на данните. Беше представен също и хода на развитието на упражнението „пропуск при събирането на данни“. „Пропуск при събирането на данни“ се отнася до лицата, подали молба за убежище, чиито пръстови отпечатащи са неизползваеми по различни причини. Целта на това упражнение бе да се проучат и споделят различията при разрешаването на проблема с „пропуски при събирането на данни“ в отделните държави-членки, заедно с препоръки за най-добри практики. Успоредно с приемането на доклада за дейността си за 2010 г. и 2011 г., Групата се запозна с последните развития по Визовата информационна система (ВИС) с оглед официалното стартиране на Координационна група по надзор на ВИС преди края на 2012 г.

Заседание от 21 ноември 2012 г.

Групата направи преглед на най-новите законодателни промени в преработена версия на Регламента за „Евродак“, преместването на управлението на системата в нова Агенция за информационни системи, предвидено в края на 2012 г., и последващите действия във връзка с инспекцията на ЕНОЗД от февруари 2012 г. Групата обсъди също и резултатите от провежданото упражнение „пропуск при събирането на данни“ и прие обща методика за одит на сигурността (вж. т. 4.1).

Заседание от 12 април 2013 г.

На заседанието, Групата направи преглед на най-новите законодателни промени в преработена версия на Регламента за „Евродак“, където дискусиите бяха в заключителна фаза и обсъди прехвърлянето на дейности към Агенцията за информационни системи- eu-LISA, в гр. Страсбург. Групата също така прие по писмена процедура доклада относно нечетливите пръстови отпечатащи (вж. т. 4.2).

Заседание от 16 октомври 2013 г.

Представителите на Комисията и eu-Lisa, както обичайно, осведомиха КГН на „Евродак“ относно последните развития. Групата обсъди резултатите от въпросник, изпратен от Комисията на държавите-членки с цел проверка на прилагането на съществуващите правила на „Евродак“, включително по въпроси като броя на транзакциите на всяка държава-членка, качеството на данните или предварително заличаване на данни.

Групата реши да остане във връзка със службите на Комисията с цел обмен на съответната информация по тези аспекти, както и за да даде възможност на националните ОЗД да предоставят доклади, където е необходимо. Представители на eu-Lisa обявиха, че са поели оперативното управление на „Евродак“ от Комисията и представиха текущите планове за прехвърляне на системата „Евродак“ от Люксембург в град Страсбург.

Въз основа на Бележка от секретариата на КГН на „Евродак“, Групата проведе първата си дискусия относно основните последици за защитата на данните в резултат на преработена версия на Регламента за „Евродак“, която ще влезе в сила през юли 2015 г. Членовете на Групата споделиха важна информация относно инспекциите на системата „Евродак“ в различни държави-членки и други нови тенденции, като например увеличения брой молби за убежище от сирийски бежанци.

4. 2012-2013: Обсъдени проблеми и постижения

4.1. Методика за одит на сигурността

Според работната програма на „Евродак“ за 2010-2011 г. разработването на рамка за одит е предвидено като едно от основните задачи, които трябва да бъдат започнати и проведени от Групата. Въпреки че методиката за одит може да се различава в различните страни, избраните стандарти трябва да са високи. С оглед на това, Групата се съгласи да създаде методика за разработване на рамка – най-малкото, със заложените основни правила.

Беше създадена подгрупа по сигурността, в чийто състав влизат ЕНОЗД и ОЗД от Испания, Гърция и Великобритания. Целта на подгрупата бе да изготви обща методика за инспекции на националните звена за достъп до ЕВРОДАК, която може да бъде прилагана от всички държави-членки. ЕНОЗД, Гърция, Испания и Великобритания работиха по проект на въпросник, въз основа на който вече са проведени проучвания в някои държави-членки. Целта на въпросника, приет от Групата и предоставен на всички ОЗД в края на 2012 г., е да спомогне за извършването на националните проверки, без да бъде със задължителен характер. Въпросникът е предназначен да обхване проблемите относно защитата на данните и сигурността.

Методиката се отнасяше до подготовката на въпроси относно защитата на данните и сигурността по отношение на технологиите и съответствието със законовите норми. Въпросникът беше сравнен с регламента за Евродак (както понастоящем действащия регламент, така и последното предложение за изменение).

Въпросникът, представен като „Стандартизиран инспекционен план за НЗД до ЕВРОДАК“, обхваща формални и неформални процедури, осигуряващи сигурно и упълномощено събиране, съхранение, обработване, предаване и всяка друга обработка на данните в „ЕВРОДАК“ в рамките на, между, до и от Националните звена за достъп (НЗД) и Централното звено. Това включва и отделна част за допълнителни документи, които да се прилагат като доказателства. Събраната информация ще помогне за разбирането и оценяването на националните особености, премахването на възможните рискове за сигурността, улесняването на конструктивния диалог между държавите-членки, установяването на общи най-добри практики и определянето на областите за законово подобрене и други.

4.2. Доклад относно нечетливите пръстови отпечатъци

Събирането и последващата обработка на пръстови отпечатъци заема централно място в системата „Евродак“. Обработката на такива биометрични данни поставя конкретни предизвикателства и създава рискове, които трябва да бъдат разгледани. В този контекст, проблемът с „пропуска при събирането на данни“ – положението, в което

попада лицето, ако по някаква причина неговите/нейните отпечатьци не са използвани, е един от основните рискове.

Въпросникът, приет през 2011 г., преследва две цели:

1. Получаване на обща представа за практиките за разрешаване на проблема с неясни пръстови отпечатьци;
2. Определяне на най-добрите практики и възможни подобрения.

За тази цел, той бе разделен на две части, първата, от която съдържа пет въпроса към компетентните органи, чиято цел е да се установят съществуващите процедури за разрешаване на проблема с нечетливите пръстови отпечатьци, а втората – три въпроса към органите за защита на данните (ОЗД), акцентиращи върху правните аспекти и тяхната оценка на положението.

Въз основа на анализа на получените отговори, докладът включва няколко препоръки към компетентните органи в държавите-членки за установяване на ясни и задължителни процедури. Тези препоръки следва да позволят на лицата, търсещи убежище, да се възползват от хармонизирани практики на територията на ЕС (избягващи евентуална дискриминация). При извършване на съответните процедури следва да бъде обяснено, че нечетливите пръстови отпечатьци, по същество, не трябва да бъдат използвани срещу съответните лица, подали молби, както и че всички неблагоприятни последици за кандидатите трябва да бъдат обосновани с достатъчно доказателства.

Една от препоръките, която може да се приложи като добра практика е компетентните органи в държавите-членки да бъдат задължени да снемат повторно отпечатьците след определен период от време (например две седмици), за да се даде възможност папиларните линии да се възстановят и, ако е възможно, в процедурата да се включи специалист по криминалистика или техническо лице. За да се намали административната тежест и свързания с нея стрес, следва да бъде установено общо минимално време за повторното снемане на пръстови отпечатьци. Това ще бъде в полза, както на лицата, търсещи убежище, така и на националните органи. Трябва също да бъде взето решение дали при задържането им, съответните лица трябва да бъдат информирани за повторното снемане на отпечатьците. На лицата, търсещи убежище, трябва също да бъде предоставено правото да подадат жалба срещу съответните национални органи или дори националните надзорни органи за защита на данните.

5. Какво да очакваме през 2014 г.

Работната програма за 2013-2014 г. акцентира върху необходимостта от осъществяване на надзор върху преходния период на въвеждане на правилата на „ЕВРОДАК“, които, в съответствие с новите разпоредби, ще влязат в сила през юни 2015 г.

Планирани са следните дейности:

- Анализ на новия регламент за „Евродак“ и неговите последици за надзора на защитата на данни (включително и по-специално достъпа на правоприлагащите органи);
- Подобряване на съгласуваността при инспекции/одити;
- Продължаване на работата по приетата обща рамка за инспекции.